

Pääomalainan myöntäminen Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokrataloille

Kaupunginhallitus 04.11.2024 § 247
323/02.05.03/2024

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen hallitus esittää (24.10.2024 § 76), että Suonenjoen kaupunki varautuisi vuoden 2025 budjetissa tukemaan yhtiön taloudellista tervehdyttämistä ja tulevien hankkeiden toteuttamista. Joko osakepääoman korotuksella tai pääomalainan myöntämisellä yhtiölle.

Kuntalaissa (410/2015) säädetään kunnan ja sen toimielinten tehtävistä sekä päätöksentekomenettelystä.

Kuntalain 129 §:ssä säädetään lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavin vakuuksin tai vastavakuuksin. Tämä ei kuitenkaan koske osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvussa eikä osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa.

Osakeyhtiölain 12 luvussa on säännökset pääomalainasta. Luvun 2 §:n 1 momentin mukaan sopimus pääomalainasta on tehtävä kirjallisesti. Lainaehtojen muutos tai vakuuden antaminen on pätemätön, jos se on 1 §:n 1 momentin vastainen.

Kuntalain mukaisesti valtuusto päättää mm. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä varallisuuden hoidon ja rahoitustoiminnan perusteista.

Kuntalain (410/2015) 129 §:n mukaan kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuutuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Sellaista puhtaasti ei-taloudellista toimintaa tai taloudellista toimintaa, joka ei ole kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa, kunta voi kuntalain 129 §:n 2 momentin mukaan edelleen taata. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi niin kutsutuilla luonnollisilla monopoleilla, kuten esimerkiksi kuntien alueella toimivilla vesiosuuskunnilla.

Euroopan yhteisön valtioneuvostojen mukaisesti valtio ei voi myöntää tukea, joka vääristää kilpailua (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artikla). Valtioneuvostojen mukaan SGEI-palvelut ovat kuitenkin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita. SGEI-palvelut eroavat muista palveluista siten, että viranomaisten on turvattava niiden tarjonta kaikissa olosuhteissa, vaikka markkinoilla ei aina olisi riittävästi palvelun tarjoajia. EY:n tuomioistuin on katsonut sosiaalisen asuntotuotannon olevan SGEI-palvelua.

Kuntalain mukaan kunnan on arvioitava päätöksenteossaan seuraavia näkökohtia:

- lainan tai takauksen vaikutus kunnan kykyyn vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä
- arvio taloudellisesta riskistä
- arvio vakuuksista
- arvio yrityksen toiminnasta markkinoilla ja markkinoiden toimivuudesta po. toiminnassa

Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään. Kyseessä on EU:n valtiontukisääntelyä koskevat linjaukset.

Valtiontukisäännösten mukaan on huomioitava, että

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa;
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asian mukaisesti;
3. takaus ei kata enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisten tai muun rahoitussitoumuksen määrästä;
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta.

Pääomalainasta

Pääomalaina on osakeyhtiön ja osuuskunnan rahoituksessa käytettävä instrumentti, jolla on sekä oman että vieraan pääoman kaltaisia ominaisuuksia. Pääomalainaa voidaan käyttää esimerkiksi yhtiön vakavaraisuuden parantamiseen tai tarvittavan rahoituksen järjestämiseen.

Pääomalaina on yhtiöoikeudellisen sääntelyn mukaan niin sanottu takasijainen laina. Tämä tarkoittaa sitä, että lainan pääoma ja korko saadaan maksaa yhtiön selvitystilassa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella.

Pääomalainaa voidaan lyhentää ja korkoa maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän. Jos pääomalainalle tulevaa korkoa ei voida maksaa, korko siirtyy maksettavaksi ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen perusteella, jonka mukaan maksuedellytykset täyttyvät.

Yhtiö tai sen tytäryhteisö ei saa antaa vakuutta pääomalainan pääoman tai koron maksamisesta.

Pääomalainasta on sovittava kirjallisesti. Pääomalainasopimuksessa voidaan sopia yhtiöoikeudellisen sääntelyn asettamien vähimmäisehtojen lisäksi myös muista ehdoista, mutta ne eivät saa olla ristiriidassa lain pakottavien säännösten kanssa. OYL:n tai OKL:n kanssa ristiriidassa oleva lainaehto on pätemätön.

Pääomalainat tulee merkitä taseeseen erillisenä eränä. Pääomalainan kirjaaminen omaan tai vieraaseen pääomaan riippuu pääasiassa sovellettavasta kirjanpitonormistosta. Vaikka pääomalaina merkittäisiinkin kirjanpitolain perusteella omaan pääomaan, sitä ei kuitenkaan OYL ja OKL 8:1.1 §:ä sovellettaessa lueta oman pääoman eräksi, eikä se siten lisää jakokelpoisten varojen määrää. Kuitenkin oman pääoman vähentymiseen

ja osakepääoman menettämisen rekisteröimiseen liittyvässä laskelmassa pääomalaina luetaan OYL:n ja OKL:n säännösten perusteella omaan pääomaan riippumatta siitä, onko se merkitty taseessa omaan vai vieraaseen pääomaan.

Seuraavassa arvioidaan kuntalain mukaisia kysymyksiä.

Lainan tai takauksen vaikutus kunnan kykyyn vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä

Suonenjoen kaupungin myöntämä pääomalaina ei vaaranna kaupungin kykyä selviytyä sille säädetyistä tehtävistä. Lainan tarkoitus on yhtiön taloudellisen aseman kohentaminen ja mikäli lainapääoman määrä asettuu maltilliseen alle miljoona euroa kokoluokkaan. Nyt nostettavalla uudella lainalla maksetaan pois aikaisemmin kaupungilta nostettua lyhytaikaista lainaa. Lisäksi lainan maksuohjelmaa muokataan niin, että yhtiön taloudellinen asema ja maksukyky paranee nykyiseen velkamäärään nähden. Kokonaisuudessaan kaupungin lainamäärä Yhtiön suuntaan merkittävästi kasva nykyisestä.

Arvio taloudellisesta riskistä

Pääomalaina ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kyseessä on 100 prosenttisesti kaupungin omistama yhtiö.

Arvio vakuuksista

Pääomalainalle ei vaadita vastavakuutta. Kaupunki omistaa 100 prosenttisesti yhtiön osakekannan ja käyttää määräysvaltaa yhtiön toimintaan.

Arvio yrityksen toiminnasta markkinoilla ja markkinoiden toimivuudesta po. toiminnassa

Pääomalainan myöntämiselle ei ole vaikutusta markkinoiden toimivuuteen Suonenjoen kaupungin alueella.

EY:n tuomioistuin on katsonut sosiaalisen asuntotuotannon olevan SGEI-palvelua. Viranomaisten on turvattava niiden tarjonta kaikissa olosuhteissa, vaikka markkinoilla ei aina olisi riittävästi palvelun tarjoajia. Yhtiön asukasvalinnat tehdään myös sosiaalisin perustein.

Pääomalainan korko

Kyseessä on kuntakonsernin kuuluva yhtiö, joka toteuttaa osaltaan myös asuinympäristön ja elinolojen kehittämistä. Lisäksi kyseessä on osin olemassa olevien lainojen uudelleen järjestely, joten jo aikaisemmin nostetusta lainasta on myös maksettu kaupungille vaadittava korko.

Suonenjoen kaupunki on myöntänyt omistamalleen Suonenjoen Vesi Oy:lle yhtiön perustamisvaiheessa kiinteäkorkoisen 20 vuoden mittaisen lainan, minkä pääoma maksetaan pois kerralla lainan erääntyessä.

Vastaavaa periaatteellista menettelyä on mahdollista toteuttaa myös KOy:lle myönnettävässä pääomalainassa.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että Suonenjoen kaupunki tekee periaatepäätöksen Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokrataloille myönnettävästä pääomalainasta

seuraavasti:

1. Suonenjoen kaupunki varautuu vuoden 2025 talousarviossa enintään 800.000 euron suuruisen pääomailain myöntämiseen.
2. Pääomailain yksityiskohdat sovitaan tarkemmin yhtiön kanssa ja ne tuodaan valtuuston päätettäväksi.
3. Pääomailainasta kaupunki perii neljän (4) prosentin kiinteää vuosittaista korkoa, mikä sisältää koron ja marginaalin.
4. Pääomailaina voi olla enintään 20 vuoden mittainen ja laina-ajan alkuun voidaan myöntää enintään 10 vuoden mittainen lyhennysvapaa.
5. Pääomailinalle ei aseteta erillistä vakuutta.
6. Pääomailainasta ja sen tarkemmista yksityiskohdista sovitaan kirjallisesti.

Päätös

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Pia Pentikäinen ja jäsen Timo Lahtinen olivat poissa asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan esteellisenä (yhteisöjäävi, käsittelyssä olevan yhteisön toimielimen jäsen).

Ehdotus hyväksyttiin.

Pia Pentikäinen ja Timo Lahtinen palasivat päätöksenteon jälkeen takaisin kokoukseen klo 19.55.